

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVIII, broj 46

15. studenoga 2018.

cijena 200 Ft

Županijsko natjecanje u kazivanju stihova „Josip Gujaš Džuretin“

FOTO: BRANKA PAVIĆ BLAŽETIN

7. stranica

Baštine Bunjevaca bez granica

6. stranica

20. jubilej prijateljstva i druženja

11. stranica

O povijesti vjerskog života pomorskih
naselja

14. stranica

Komentar

Sjećanje na ljudske sudbine

Ovih se dana diljem svijeta obilježava stota godišnjica završetka Prvoga svjetskog rata. Tada nitko nije mislio da će samo dva-tri desetljeća poslije doći još pogubniji rat. Mnogi naši sinovi nikada se nisu vratili s europskih bojišta. Pošli su u boj ZA DOMOVINU, a za sobom ostavili sve što su imali, svoje najmilije, majke, očeve, supruge, djecu... Ostalo je samo sjećanje, pokoja požutjela fotografija koja se čuva u obiteljskim arhivama.

Gotovo da nema naselja gdje nema velikih spomenika poginulima u Prvome svjetskom ratu, s imenima i prezimenima poginulih koja nam otkrivaju da su to bili pripadnici raznih naroda, narodnosti, među njima i mnogi Hrvati. No malo je spomenika ili ih uopće i nema gdje su navedena njihova prava imena, ona imena koja su im nadjenuli njihovi roditelji, majke i očevi. Imena koja su nosili od rođenja do groba. Naša ih zajednica ne bi smjela zaboraviti. Trebala bi im se odužiti u najmanju ruku dvojezičnim spomen-pločama, ili barem njihovim imenima i prezimenima u izvornom obliku.

Osim u župnoj crkvi gdje postoji spomen-ploča poginulima u Prvome svjetskom ratu, javnog spomenika u Santovu nije bilo sve do prošle godine. Na poticaj pojedinaca koji se zalažu za očuvanje mjesnih tradicija, povijesti, kulture, materijalne i nematerijalne kulturne baštine santovačke zajednice, u parku ispred stare Selske kuće postavljen je spomenik poginulima u Prvome svjetskom ratu. Na dvojezičnim pločama imena sedamdesetak Santovaca navedena su u izvornom obliku, među njima su u većini santovački Hrvati Šokci: Joze, Stipe, Ive, Matije... što i ne čudi kada znamo da su početkom dvadesetoga stoljeća činili većinu pučanstva. Gotovo da nema santovačke obitelji koja nije izgubila nekoga u tome ratu. Spomenik je to koji će pridonijeti očuvanju i njegovanju kolektivne svijesti santovačkih Hrvata, također i Mađara pa i drugih narodnosti. To je najmanje što se moglo, što se može uraditi. Treba samo malo zalaganja, skrbi i ustrajnosti da bismo otrgnuli od zaborava ne samo imena svojih suseljana nego i ljudske sudbine malih ljudi, ali ljudi koji su dio našega zajedničkog sjećanja na čemu se gradi i skupno pamćenje. Bez poznavanja naše prošlosti, nema ni sadašnjosti, a kamoli budućnosti.

Neka počivaju u miru. Neka im je vječna slava i hvala.

S. B.

Glasnikov tjedan

Parizu, okupivši 85 pet šefova država, vlada i međunarodnih organizacija, proslavljena je stogodišnjica kraja Prvoga svjetskog rata.

Dana 11. studenoga 1918. godine u Compiegneu potpisano je primirje što se obilježava kao kraj Prvoga svjetskog rata, kako ga zovemo Velikog rata, koji je odnio više od 18 milijuna žrtava. Crtanjem novih granica i za Hrvatsku i za Mađarsku počelo je novo doba. Mirovni su ugovori koji uslijedili u potpunosti su promijenili zemljovid Europe u nastupajućem stoljeću. Bila je i ostala 1918. prijelomna godina i za Hrvatsku i Mađarsku. Označila je ona kraj njihova 816 godina dugog suživota u „državnim tvorbama“ koje su se različito nazivale: Ugarsko-Hrvatsko-Kraljevstvo, Habsburška Monarhija i Austro-Ugarska. Brojni Hrvati i hrvatski prostori ostali su crtanjem novih granica odcijepljeni od matičnoga prostora, što je dovelo do njihova ubrzanog odnarođenja. Za Hrvate su tijekom dvadesetoga stoljeća nastali i nastajali novi geopolitički sustavi u kojima su se Hrvati do 25. lipnja 1991. borili za rješavanje hrvatskoga nacionalnog pitanja i samostalne države, Republike Hrvatske. Polazeći od 13-stoljetne drevnopravne tradicije na tlu između Jadrana, Drave i Mure, hrvatski je narod sačuvao samosvijest o vlastitoj samobitnosti i o pravu na neovisnost u samostalnoj i suverenoj državi, te je Hrvatski sabor donio Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske. Burno je bilo dvadeseto stoljeće i za Hrvate.

„Bu došel sveti Martin, on ga bu krstil, ja ga bum pil“. Vjerojatno se i ovako slavilo u nedjelju, 11. studenoga, na dan svetoga Martina, najpoznatijeg upravo po vinskoj

kapljici, i pečenoj guski, koja se veže danas uza spomen njegova dana. Nekada je Martin bio često ime i kod nas Hrvata, danas ga sve manje susrećemo, a naš je narod itekako štovao toga svetca rođenog u današnjem Sambotelu, rimskoj Savariji, početkom četvrtog stoljeća. On je zaštitnik Francuske jer je biskupovao u gradu Toursu.

Bio je skroman i milostiv, te je prosjaku odrezao mačem polovinu svoga vojničkog plašta te ga zaogrnuo tako od ciče zime. I taj mu je čin promijenio život, kaže priča, koja tvrdi da je Nikola Jurišić obranio Kiseq upravo pomoću zaštite svetog Martina. Hagiografi posebice štuju sv.

Martina kao jednog od najvećih biskupa u povijesti Katoličke Crkve, a priča o njemu nadahnjuje i danas.

I naša naselja nose ime skromnoga svetca, zaštitnika siromaha i ljudi u nevolji, pomurski Sumarton, podravski Martinci... za vjerovati je da

se upravo u njima najviše krstilo mlado vino prošle nedjelje. Vino i kultura vina zadnja dva desetljeća u vinorodnim krajevima Mađarske ispisuju svoju priču, u kojoj su svoje mjesto našli i neki od naših ljudi koji su se posvetili uzgoju vinove loze i proizvodnji vina.

Vjerojatno se i oni utječu svetomu Martinu, ili su na svoj način obilježili Martinov dan u klijetima, s glazbom i prijateljima uz dobru kapljicu i martinjske zalogaje. Jer danas je Martinje vinsko-gastronomska prepoznatljivost koju njeguje i proizvođač i potrošač vina. Ja se na Martinje više nego obično sjetim svoga djeda Martina koji je doživio duboku starost, te crkvice sv. Martina na ostatcima naših srednjovjekovnih Prljana. U pamet mi dođe kamen koji stoljećima leži oko nje i koji ne govori glasno, ali bi mogao ispričati mnoge priče. I ne sjećam se da se kod nas na Martinje jela guska, a da se krstilo vino, pa toga je sigurno bilo jer krstiti su ga voljeli naši stari. I oni su poput današnjih „biskupa“ voljeli šalu, društvo i dobru kapljicu, a Martinje daje povoda tomu. Bogme se prošle nedjelje slavilo, a sveti Martin imao je posla slušajući svoje izaslanike i njihove zdravice uz krstitke mošta u vino.

Branka Pavić Blažetin

Objavljeni natječaji za narodnosti u Mađarskoj za 2019. godinu

BETHLEN GÁBOR
Alap

Dana 20. srpnja 2018. Mađarski je parlament s 128 glasova za i 56 protiv prihvatio T/503, Zakon o središnjem proračunu Mađarske za 2019. godinu. Putem natjecateljskog sustava namijenjena financijska sredstva za podupiranje djelatnosti narodnosti presvrstana su u Fond „Gábor Bethlen“ Zrt., koji je osnovan 2011. godine poradi razvitka strategije nacionalne politike Vlade Mađarske. Natječaji za narodnosti objavljeni su u četiri kategorije: za podupiranje djelovanja narodnosnih civilnih udruga (NEMZ-CISZ-19), za podupiranje narodnosnih i svenarodnosnih kulturnih i vjerskih programa (NEMZ-KUL-19), stručnih usavršavanja narodnosnih pedagoga (NEMZ-PED-19) i za organiziranje kampova (NEMZ-TAB-19). Okvirni je iznos natječaja za rad narodnosti 2019. godine 1 milijarda 985 milijuna forinta.

Okvirni iznos financijskih sredstava namijenjen za podupiranje djelatnosti narodnosti proteklih je godina znatno povećan. Dok je 2010. godine taj iznos bio 125 milijuna forinta, 2018. je već više od 1,4 milijarde. I o tome je među ostalim na tiskovnoj konferenciji 30. listopada 2018. govorio državni tajnik za vjerska i narodnosna pitanja pri Uredu premijera Miklós Soltész. Za potporu kulturne i vjerske djelatnosti narodnosti namijenjen je okvirni iznos od 650 milijuna, za usavršavanje narodnosnih pedagoga pak 35 milijuna forinta. Iznos potonje 2019. godine u odnosu na ovu godinu porastao je više od polovice. Za podupiranje djelovanja narodnosnih civilnih udruga na raspolaganju je iznos od 700 milijuna forinta, a za kampove u matičnoj domovini 600 milijuna. I nadalje se može natjecati u sustavu EPER, a rok je za dostavu natječaja 26. studenoga 2018. do 23.59. O natječajima detaljnije informacije možete pronaći na portalu: http://bgazrt.hu/tamogatasok/hazai_tamogatasok/nemzetisegi_tamogatasok/2019_evi_nemzetisegi_palyazati_felhivasok.

Predsjednik Narodnosnoga parlamentarnog odbora, punopravni vijećnik Mađarskog parlamenta Imre Ritter reče da prvi put za izobrazbu poradi povoljnoga broja narodnosnih odgojiteljica i pedagoga pokrenuta je narodnosna stipendija. Visoka će učilišta za narečenu izobrazbu dobiti ciljanu potporu. Ove je godine narodnosni pedagoški dodatak s 10 posto povišen na 15 posto, te je pri kraju parlamentarni postupak prijedloga za povišicu istoga dodatka od 1. siječnja 2019. na 30 posto. Taj je iznos više od pola milijarde forinta od lanjskog financijskog okvira.

Kristina Goher

24. forum hrvatskih manjina

Forum hrvatskih manjina u organizaciji Hrvatske matice iseljenika održat će se 23. studenoga 2018., s početkom u 11 sati u Zagrebu, Trg Stjepana Radića 3.

Jezična baština hrvatskih autohtonih zajednica srednje i južnoistočne Europe tema je ovogodišnjeg Matičina stručnoga skupa koji svake godine tematizira određeni segment života hrvatskih manjinskih zajednica u Austriji, Crnoj Gori, Češkoj, Italiji, Mađarskoj, Makedoniji, Rumunjskoj, Slovačkoj, Sloveniji i Srbiji.

CILJ je ovogodišnjeg Foruma pokrenuti raspravu o jezičnoj baštini hrvatskih manjinskih zajednica. Ova, premda jedinstvena, u pravilu je krhka i ugrožena od niza vanjskih i unutarnjih činitelja. Broj govornika manjinskih dijalekata sve je manji. Manjinske dijalekte ugrožavaju kako jezik većinskog naroda tako i hrvatski jezični standard. Rasprava o jezičnoj baštini hrvatskih manjinskih zajednica trebala bi pokušati odgovoriti na nekoliko bitnih pitanja:

Mogu li posebni jezični oblici hrvatskih manjinskih zajednica opstati kao dio svakodnevnice komunikacije?

U kojoj mjeri jezik većine utječe na dijalekte hrvatskih manjinskih zajednica?

U kojoj mjeri hrvatski standard utječe na dijalekte hrvatskih manjinskih zajednica?

Mogu li dijalekti hrvatskih manjinskih zajednica podnijeti pritisak većinskog jezika i hrvatskoga jezičnog standarda?

Kako sačuvati jezičnu baštinu hrvatskih manjinskih zajednica?

U kojoj su mjeri bitni napori znanstvene zajednice na očuvanju jezične baštine hrvatskih manjinskih zajednica?

Gubi li se samobitnost manjine nestankom njezina dijalekta?

Upišite se u Registar

Za sve dodatne informacije javite se na e-mail: registar@hrvatiizvanrh.hr.

Kliknite na zastavu za izbor jezika.

Pokusnim projektom „Registar hrvatskih subjekata izvan Republike Hrvatske“ promiče se umrežavanje Hrvata diljem svijeta te njihovo povezivanje s domovinom.

Registar je digitalna baza podataka i komunikacijska mreža, dostupna na www.registarhrvataizvanhrvatske.hr. Bazu podataka čine zapisi o Hrvatima izvan Republike Hrvatske kao fizičkim osobama te zapisi o udruagama, poduzećima, vjerskim organizacijama i drugim vrstama pravnih osoba koje su povezane s Hrvatima izvan Republike Hrvatske. Korisnici Registra imaju priliku uspostaviti gospodarsku, kulturnu, obrazovnu, znanstvenu, sportsku ili drugu vrstu suradnje s Hrvatima iz domovine i cijeloga svijeta. Pritom je omogućena i izravna komunikacija između svih korisnika te primanje obavijesti o mogućnostima ostvarenja njihovih profesionalnih i osobnih interesa.

Pokusna se faza projekta provodi do kraja 2018. i namijenjena je ponajprije Hrvatima iz Argentine, Njemačke i Sjedinjenih Američkih Država, s time da je pristup Registru otvoren i za ostale korisnike, neovisno o državi njihova prebivališta.

Radi veće pristupačnosti sučelje Registra i svi njegovi sastavni dijelovi dostupni su na hrvatskom, engleskom, njemačkom i španjolskom.

Ovim putem ističemo važnost samog upisa u Registar. Naime, potrebno je razlikovati registraciju/prijavu u sustav od upisa u Registar. Kako bi korisnicima postale dostupne sve mogućnosti i prednosti Registra, potrebno je nakon registracije/prijave u sustav, otvoriti rubriku „UPIS U REGISTAR“ te izraditi zapis za fizičku i/ili pravnu osobu. Tek izradbom zapisa korisnici postaju vidljivi u Registru te dobivaju mogućnost uspostave komunikacije i suradnje s drugim korisnicima.

Dodatne informacije o Registru možete pronaći u infoletku što ga dostavljamo u prilogu ove obavijesti, te na mrežnoj stranici Registra: www.registarhrvataizvanhrvatske.hr.

„Uvijek dajem sve od sebe!“

I. Memorijalni košarkaški turnir „Dražen Petrović“

U športskoj dvorani „Dražen Petrović“ budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škola, gimnazije i đakcoga doma 6. i 7. listopada 2018. priređen je I. Memorijalni košarkaški turnir „Dražen Petrović“. Na športskom susretu, uz domaćina, sudjelovale su pojedine budimpeštanske manjinske škole: Njemačka narodnosna gimnazija i đučki dom, Srpsko obdanište, osnovna škola, gimnazija i učenički dom Nikole Tesle, HOŠIG-ove prijateljske škole u Hrvatskoj: zagrebačka VII. gimnazija, pazinska Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile, osječki Prosvjetno-kulturni centar Mađara, a poseban gost turnira bio je Omladinski košarkaški klub „Dražen Petrović“ iz Šibenika. Nažalost, pečuški Hrvatski vrtić, osnovna škola gimnazija i učenički dom Miroslava Krleže zbog inih razloga nije sudjelovao. Športski su događaj posjetili: opunomoćeni ministar Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti Ivan Bušić, predsjednica Hrvatske samouprave grada Budimpešte Anica Petreš Németh, član Predsjedništva Mađarskoga košarkaškog saveza Károly Németh, a na svečanom proglašenju rezultata spomenice, medalje i kup podijelio je državni tajnik za vjerske, narodnosne odnose te za pomoć prognanim kršćanima pri Uredu premijera Miklós Soltész.

Sudionici I. Memorijalnoga košarkaškog turnira „Dražen Petrović“

Organiziranje I. Memorijalnoga košarkaškog turnira „Dražen Petrović“ zapravo je i dokaz kako jedno dobro osmišljeni događaj može uroditi pozitivnim plodom. I ovdje mislim na 15. siječnja 2018. godine, kada je HOŠIG-ova športska dvorana dobila ime po ovome slavnom košarkašu, i kada je svečano otkrivena spomen-ploča tomu hrvatskom športašu. Bila je to prigoda koja je odmah pridobila i hrvatski i mađarski košarkaški svijet, prijatelje, poznavatelje i poštovatelje Dražena Petrovića. I to oduševljenje, sreća dalo je poleta i za nastavak. I kako drugo nastaviti ovu priču nego s igrom, športom, košarkom, što je bila i Draženova ljubav i strast. Dana 6. i 7. listopada ove godine opet smo se našli u športskoj dvorani, sada već „Dražen Petrović“, gdje su nas dočekali crvene

majice sa slavnim izjavom velikana hrvatske košarke Dražena Petrovića „Uvijek dajem sve od sebe!“, te visoka platna s njegovim likom, a po sredini zastave Hrvatske i Mađarske. Turnir je otvoren kratkim programom hošigovaca, plesačice skupine Tamburica izvele su ljupku koreografiju profesorice Andree Bálint, u kojoj su sunčane zrake tajanstveno zaigrale po tamnocrvenoj svili u rukama plesačica. I na kraju iz sredine kruga uzdigla se košarkašica Sara Heljić, s košarkaškom loptom u ruci, koja je nosila portret košarkaškog Mozarta. Potom su HOŠIG-ovi polaznici Tena Šindik (11. r.), Danica Romac (11. r.), Edvin Čočaj (10. r.), Lovro Čelan (12. r.), Gergő Szabó (8. r.) izveli kratak ulomak iz predstave o Draženu Petroviću. U ime domaćina nazočne je pozdravila ravnateljica

ca ustanove Ana Gojtan. Ona je govorila o Draženovoj športskoj karijeri, o putu do samoga vrha košarke. Naglasila je da je on bio ujedno i promicatelj Hrvatske u cijelome svijetu, i pokazao da je šport jedna djelatnost u kojoj mala Hrvatska ostvaruje izvanredne rezultate na svim područjima, da je mala zemlja za velike športaše. I bilo gdje u svijetu hrvatski se čovjek može ponositi svojim športašima. „Sport ima važnu ulogu u izgradnji osobnosti, u sportu se mogu razvijati ljudske vrline kao što su hrabrost, marljivost, predanost, ustrajnost, požrtvovnost. Sportska događanja i druženja također povezuju mlade, daju im poticaj za njegovanje samobitnosti, za jačanje zajedništva“, istaknula je ravnateljica Gojtan. Budući da mati Dražena Petrovića Biserka Petrović ovoga puta nije doputovala na Turnir, videoporukom je čestitala, koja je prikazana na bijelome platnu: „Budući da ne mogu sudjelovati, žao mi je, moram priznati, jer Turnir je na najvećem mogućem nivou. Ali sam željela poslati poruku da se taj Turnir stalno igra, i da djeca uživaju u njem. Da nemaju osjećaj da nešto rade što im je teško, nego da uživaju u igri. Sve njih bih pozdravila, i nagradit ćemo najboljega strijelca, najboljeg igrača. Sve sudionike bih molila da se potpišu na poster, koji ćemo mi čuvati u Muzeju. Hvala vam i pozdrav svima! Volim kada djeca uživaju u košarci, a pogotovo deseti mjesec, koji je Draženov mjesec rođendana.“

Miklós Soltész i Guido Guštin

HOŠIG-ovu pozivu na sudjelovanje na I. Memorijalnom košarkaškom turniru „Dražen Petrović“ odazvali su se: Njemačka narodnosna gimnazija i đački dom s 9 košarkaša u pratnji profesora tjelesnog odgoja Józsefa Sárnya; Srpsko obdanište, osnovna škola, gimnazija i učenički dom Nikole Tesle s 10 košarkaša u pratnji trenera Dejana Mladenovića i profesora Alena Nagya; HOŠIG-ove prijateljske škole u Hrvatskoj: zagrebačka VII. gimnazija s 11 košarkaša u pratnji trenera Petra Paradžika, pazinska Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile s 10 košarkaša u pratnji profesorice Sanje Prodan i trenera Darija Lukšića; osječki Prosvjetno-kulturni centar Mađara s 4 košarkaša u pratnji profesorica Mirele Berlančić i Nade Tolić. Poseban je gost turnira bio Omladinski košarkaški klub „Dražen Petrović“ iz Šibenika s 10 igrača, u pratnji trenera Branka Klisovića, pomoćnog trenera Zorana Huljeva, te predstavnika Kluba Ivane Mandić i Rada Čenića. Domaćini su sudjelovali s 9 košarkaša, s profesorom tjelesnog odgoja Zorana Marijanovića. Košarkaške utakmice, koje su trajale dva puta po 15 minuta, vodili su profesionalni sudci, članovi Saveza budimpeštanskih košarkaša: Péter Szabó, Bálint Matóczyay, Zoltán Székely, Béla Török, Gábor Szóke i Dezső Lukács. Po ždrijebu, A i B skupine, Turnir su otvorili domaćini i osječka momčad. Već je i prva utakmica, B1 : B2, dokazala kako je najvažnije sudjelovanje, igra i druženje. Naime, Osječani nisu imali dovoljan broj igrača, pa su im uskočili u pomoć hošigovci. Utakmica je završena pobjedom domaćina, 1 : 69. Potom su igrali, B3 i B4, momčadi Šibenika i Zagreba. Na početku je igra bila izjednačena, ali kada su Šibenčani preuzeli vodstvo nije bilo nazad, što je rezultiralo 47 : 1. Potom su na terenu zaigrali momčadi manjinaca, to jest košarkaši Srpske i Njemačke škole, koja je okončana rezultatom 73 : 15. Potom su uslijedile utakmice: B2 – B3 HOŠIG – Šibenik 30 : 72; A2 – A3 Njemačka g. – Pazin 12 : 65; B1 – B4 Osijek – Zagreb 21 : 62; A1 – A3 Srpska g. – Pazin 17 : 44; B2 – B4 HOŠIG – Zagreb 39 : 42; B1 – B3 Osijek – Šibenik 56 : 64. Navečer je sudionicima organizirano razgledanje mađarskoga glavnoga grada. Sutradan Turnir su otvorile momčadi Srpske g. i Šibenika, a rezultat je utakmice 29 : 44, potom su zaigrali Pazinci i Zagrepčani 48 : 23. Za peto su mjesto igrali momčadi HOŠIG-a i Njemačke gimnazije, što je završilo rezultatom 32 : 21. Za treće mjesto Zagreb i Srpska gimnazija 21 : 27, a za prvo mjesto Pazin i Šibenik 32 : 44.

Svečano proglašenje rezultata I. Memorijalnoga košarkaškog turnira „Dražen Petrović“ bilo je u prigodno uređenome predvorju škole, u kojem su bili panoi o Hrvatskoj košarkaškoj reprezentaciji, o Drazenovoj košarkaškoj karijeri, i naravno poster i plakati s njegovim likom. Svim sudionicima uručena je spomenica za sudjelovanje, te majice s natpisom „Uvijek dajem sve od sebe!“, trenerima momčadi pak HOŠIG-ov almanah, košarkaška lopta s Drazenovim portretom i Cibonin šal. Spomenice, medalje i kup podijelio je državni tajnik za vjerske, narodnosne odnose te za pomoć prognanih kršćana pri Uredu premijera Miklós Soltész, a dar trenerima ravnateljica Ana Gojtan. Dakle, I. Memorijalni turnir „Dražen Petrović“ donio je brončanu medalju momčadi Srpskog obdaništa, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Nikole Tesle, viceprvak je momčad pazinske Gimnazije i strukovne škole Jurja Dobrile, a prvaci su košarkaši Omladinskoga košarkaškog kluba „Dražen Petrović“ iz Šibenika. Dobitnik je nagrade najboljega strijelca Turnira Guido Guštin, košarkaš pazinske Gimnazije i strukovne škole Jurja Dobrile, a naslov najboljeg igrača pripalo je Tomislavu Ivišiću, košarkašu Omladinskog košarkaškog kluba „Dražen Petrović“ iz Šibenika.

Ovaj odličan i dobar poticaj prepoznali su i sponzori, o tome svjedoči i njihov broj: Hrvatska državna samouprava, Hrvatska samouprava grada Budimpešte, Hrvatska narodnosna samouprava XIII. okruga, Muzejsko-memorijalni centar „Dražen Petrović“ Zagreb, KK Cibona Zagreb tvrka Fonyódi Ásványvíz Kft., Zuglói Sasok Sportegyesület Budapest, Vrtni centar DRIJEN d.o.o. Zagreb (Zrinka i Darko Merda), SIPAR d.o.o. Zagreb (dr. Dubravko Marijanović), Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, Zagreb (Gordana Lemo), VOX d.o.o. Zagreb (Oleg Šimić), Jasna i Luka Duvnjak Đakovo, tvrtka Fonyódi Ásványvíz Kft., Hrvatska državna samouprava, Hrvatska samouprava grada Budimpešte, Hrvatska narodnosna samouprava XIII. okruga, i osta-

Sara Heljić u vijencu plesačica

Igra se za prvo mjesto.

Pobjednička momčad

Viceprvaci

li koji su pomogli logistički ili na drugi način. Medijski je pokrovitelj Turnira bio Medijski centar Croatica.

Čestitam hošigovcima na rezultatu – premda znam da nisu zadovoljni, ali sljedeći put bit će i bolje – ravnateljici Ani Gojtan i profesoru tjelesnog odgoja Zoranu Marijanoviću što su prepoznali važnost organiziranja ovoga športskog susreta, i svim profesorima i nastavnicima koji su sudjelovali!

I. Memorijalni košarkaški turnir „Dražen Petrović“ bio je organiziran doista na profesionalan način, o čemu svjedoči sreća i zadovoljstvo sudionika, te njihovo obećanje – vidimo se na sljedećem Turniru!

Kristina Goher

Treći Festival kulturne baštine Bunjevaca bez granica

Na poticaj tavankutskoga HKPD „Matija Gubec“ u 2016. godini, te nakon drugog Festivala, održanog u Gari, ove je godine Hrvatski kulturni centar „Bunjevačko kolo“ u Subotici priredio „III. Festival kulturne baštine Bunjevaca bez granica“ radi užeg povezivanja i upoznavanja bunjevačkih Hrvata u trokutu Baja – Sombor – Subotica, razdvojenih mađarsko-srpskom državnom granicom.

Priredba je održana 13. listopada 2018. u svečanoj dvorani domaćina Festivala, Hrvatskoga kulturnog centra „Bunjevačko kolo“ u Subotici. Na Festival, po običaju, poziv su dobila sva ona društva koja djeluju u Bačkoj u obje države i njeguju folklorno blago bunjevačkih Hrvata. Nažalost, datum priredbe pao je na izvanredni radni i nastavni dan u Mađarskoj, stoga su se s mađarske strane odazvala samo dva folklorna društva: aljmaški KUD „Zora“ i garski Bunjevački izvorni KUD. Oba je društva pratilo garski Orkestar „Bačka“. Na Festival se moglo prijaviti isključivo s bunjevačkom koreografijom u bunjevačkoj narodnoj nošnji. Tako su i Aljmašani i Garci nastupili sa splotom bunjevačkih plesova. Garci su imali i drugu točku s pjesmom „Podvikuje bunjevačka vila“ u izvođenju članova plesnoga društva i tamburaški blok Orkestra „Bačka“. Na Festivalu s vođanske strane sudjelovali su tavankutski HKPD „Matija Gubec“ i tri subotička društva: HGU „Festival bunjevački pisama“, Hrvatska čitaonica i domaćin HKC „Bunjevačko kolo“. Osim folklornih skladba program je obogaćen i predavanjem na temu „Pregled povijesti subotičkih Hrvata od 1687. do 1918. godine“, koje je održao Vladimir Nimčević, mladi povjesničar iz Subotice.

Nazočne su pozdravili Ivan Sabolić, opunomoćeni ministar Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu i dr. Slaven Bačić, predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća u Srbiji, a na kraju programa sudionicima je zahvalio Lazar Cvijin, predsjednik Upravnog odbora HKC „Bunjevačko kolo“. Sva su folklorna društva dobila spomen-povelje i prigodne poklone. Nakon programa slijedila je večera i druženje uz plesanicu.

Osim kulturnoga programa, domaćini su u popodnevnim satima organizirali i posjet gradu Subotici. Goste je kroza središte grada vodila Ružica Šimić, bivša predsjednica izvršnog odbora HKC „Bunjevačko kolo“. Prva je postaja šetnje bila subotička katedrala, gdje je posjetitelje primio župnik mons. Stjepan Beretić. On je govorio o povijesti katedrale i grada Subotice, koji je uvijek bio višenarodnosni grad s važnom ulogom njegova konstitutivnog naroda bunjevačkih i dalmatinskih Hrvata. Druga je postaja bila franjevačka crkva, gdje nas je primio fra Zdenko Gruber. Na kraju smo posjetili gradsku kuću, koja je središte i

I Hrvatski su glasnik naši bunjevački Hrvati ponijeli sa sobom.

Aljmaški KUD „Zora“

simbol Subotice s uresima secesijskoga stila i cvjetnim nakitima Zsolnayjeve keramike. Najveličajnja joj je dvorana Velika vijećnica s raskošnim vitražama na prvom katu.

U predvorju HKC „Bunjevačko kolo“ gostujuća su društva mogla postaviti stol s izlošcima vezanih za njihove narodne običaje. Tako su i naši Aljmašani i Garci ponijeli nekoliko starih predmeta, knjiga, fotografija i fotoalbuma, te subotički UBH „Dužijanac“ i tavankutski HKPD „Matija Gubec“.

Domaćin priredbe, HKC „Bunjevačko kolo“, utemeljen je godine 1970. poradi čuvanja, razvijanja i njegovanja kulture, kulturne tradicije i običaja Hrvata Bunjevaca u Subotici. Poseban na-

glasak stavljaju na popularizaciju i promidžbu tradicije kroz uključivanje velikoga broja mladih u znanja i aktivnosti Hrvatske zajednice u Srbiji. Društvo broji tristotinjak članova raznih naraštaja. Djelatnost se društva obavlja u raznim odjelima: folklorni, glazbeni, likovni, dramski za odrasle i za djecu. Njihovo je jedino hrvatsko kulturno društvo u Vojvodini koje ima profesionalno i honorarno zaposleno osoblje. Najveće su im godišnje priredbe Veliko prelo, Prelo sićanja, Djeca u Dužijanci, Međunarodna likovna kolonija Bunarić, Godišnji koncert folklornog odjela i Mikulaš.

Godine 2019. „IV. Festival kulturne baštine Bunjevaca bez granica“ organizirat će KUD „Zora“ i aljmaška Hrvatska samouprava. *Martin Kubatov*

Garski Bunjevački izvorni KUD

Županijsko natjecanje u kazivanju stihova „Josip Gujaš Džuretin“

U organizaciji martinačke osnovne škole, 15. listopada priređeno je Županijsko natjecanje u kazivanju stihova „Josip Gujaš Džuretin“. To je redovito natjecanje već više od dva desetljeća. Prvo je održano 1996. godine, okuplja najbolje recitatore i kazivače, učenike osnovnih škola u kojima se odvija nastava hrvatskoga jezika i književnosti u Baranjskoj županiji. Nema ih mnogo. Dvije dvojezične škole: martinačka osnovna škola koju pohađa pedeset učenika i gdje se nastava u nižim razredima odvija u spojenim razredima, i Hrvatska osnovna škola koju pohađa umalo petsto polaznika, od čega njih 254 učenika u osnovnoj školi.

Uz dvije spomenute škole ima škola u Baranji gdje se odvija narodnosna nastava hrvatskoga jezika i književnosti u tjednoj satnici 5 + 1, što znači pet sati hrvatskoga jezika i književnosti plus jedan sat hrvatskoga narodopisa. To su mohačka, salantska, starinska i šeljinska osnovna škola. U spomenutim ustanovama djeci se prilikom upisa nudi mogućnost pohađanja nastave hrvatskoga jezika i književnosti u satnici za narodnosne škole, ali svi učenici spomenutih škola ne prihvaćaju ponudenu mogućnost, tek dio njih, osim u starinskoj osnovnoj školi.

Okupljenu djecu i nastavnike koji su stigli iz pečuške, mohačke, šeljinske, starinske i salantske škole pozdravila je ravnateljica martinačke škole Ruža Hideg, a potom je nazočne s pravilima natjecanja upoznala nastavnica hrvatskoga jezika i književnosti martinačke škole Ljubica Kolar Vuković.

Natjecanju je pristupilo ukupno 42 učenika, 16 iz dvije dvojezične škole i 23 iz škola s predmetnom nastavom hrvatskoga

Sudionici natjecanja

jezika. Svi su natjecatelji kazivali jednu pjesmu po svom izboru. Natjecanje se odvijalo u dvije skupine: u skupini dvojezičnih škola i u skupini škola s predmetnom nastavom, u četiri katego-

Martinački učenici u prvim redovima

rije. Natjecatelje je ocjenjivao tročlani ocjenjivački sud u sastavu Branka Pavić Blažetin, predsjednica, Tomo Füre i Kristof Petrinović.

U skupinu dvojezičnih škola (pečuška i martinačka) iz svake škole u svakoj kategoriji natjecalo se po dvoje učenika. U kategoriji 1. – 2. razred treće mjesto pripalo je Hermini Kanász (Martinci), drugo Amiri Lizi Monori (Pečuh), a prvo Jasmini Lócsey (Martinci).

U kategoriji 3. – 4. razred treće mjesto pripalo je Zori Krizmanić (Pečuh), drugo Viktoriji Bérci (Martinci), a prvo Natálijji Papp Gáll (Pečuh). U kategoriji 5. – 6. razred treće mjesto pripalo je Ingridi Jurčić (Martinci), drugo Dorini Puskás (Pečuh), a prvo mjesto i posebna nagrada Milanu Popoviću (Pečuh). U kategoriji 7. – 8. razred treće mjesto pripalo je Lilijani Varnai (Martinci), drugo Zori Deak (Pečuh), a prvo Dóri Horváth (Pečuh).

U skupini škola s predmetnom nastavom (iz Starina, Salante, Mohača i Šeljina) ukupno se natjecalo 26 učenika.

U kategoriji 1. – 2. razred treće mjesto pripalo je Kati Tatai (Mohač), drugo Dávidu Tőrekiju (Salanta), a prvo Zlatku Ronti (Šeljín). U kategoriji 3. – 4. razred treće mjesto pripalo je Jázmin Ignácz (Salanta), drugo Richardu Lőrinczu (Šeljín), a prvo Miri Filaković (Mohač). U kategoriji 5. – 6. razreda treće mjesto pripalo je Miri Tapazdi (Šeljín), drugo Lili Vlačić (Salanta), a prvo mjesto Dorianu Keilu (Starin). U kategoriji 7. – 8. razred treće mjesto pripalo je Marku Nađu (Starin), drugo i posebna nagrada Atili Berkiću (Šeljín), a prvo Mirjani Brozovac (Mohač).

Svi su natjecatelji nagrađeni spomenicom i prigodnim školskim priborom.

Branka Pavić Blažetin

Uzbuđeno pred natjecanje

Učiteljica Ljubica i redni brojevi

Hrvatski Židan-Marija Gorica

Gradišćanski učenici na svečanosti Dana kruha

Sunčan, jesenski dan u Mariji Gorici, 13. je listopada okupio mnoštvo učenika, učitelja, roditelja i gostiju na goričkom trgu ispred župne crkve Blažene Djevice Marije od Pohođenja, na tradicionalnoj svečanosti Dana kruha i zahvalnosti za plodove zemlje. Bogato ukrašeni stolovi, miris kruha i kolača, jesenski plodovi i zanimljiv kulturno-umjetnički program učenika Osnovne škole Ante Kovačića i KUD-a Zgubidan učinili su ovaj dan posebno svečanim.

Židanska djeca za dolaskom

Svečanost Dana kruha bila je još uzvišenija jer su na nju doputovali i učenici zbratimljene Podružne škole u Hrvatskom Židanu, pod upravljanjem Osnovne škole „József Bersek“, u pratnji ravnateljice Marije Szabo, učiteljice 1. razreda Jadranke Tot te dje-latnice škole Eve Domnanović. Bio je to još jedan susret prijateljstva i zajedničkog dijeljenja kruha uz hrvatsku riječ, pjesmu i bogato ukrašene stolove. Izložene krušne proizvode i kolače blagoslovio je vlč. Stjepan Barić, župnik marijagoričke župe. Židanski su učenici izveli i kulturno-umjetnički program: pjesme, recitacije i scenske igre koje su svi nazočni pozdravili toplim

Marica Jančić, načelnica Marije Gorice, Marija Szabo, ravnateljica židanske škole i autorica teksta, Jasna Horvat

pljeskom, posebno oduševljeni ljepotom staroga hrvatskog jezika. Nakon zajedničkog ručka, djeca obiju škola provela su cijelo poslijepodne u zajedničkoj igri i druženju u sportskoj dvorani. Od 2014. godine, otkada je uspostavljena suradnja, do ove godine, održano je nekoliko međusobnih posjeta dviju škola te su se među djecom i odraslima uspostavila poznanstva i prijateljstva koja se iz godine u godinu sve više produbljuju. Zahvaljujući tome, ove su godine 25. svibnja u Hrvatskom Židanu Osnovna škola Ante Kovačića i Podružna škola u Hrvatskom Židanu te u ime Općine Marija Gorica načelnica Marica Jančić i načelnik Štefan Krizmanić u ime Općine Hrvatski Židan potpisale povelju o prijateljstvu i trajnoj suradnji. Ova je povelja zalag trajnog prijateljstva i suradnje naše škole i malene hrvatske škole u mađarskom Gradišću koja broji samo dvadeset učenika te marljivo njeguje hrvatski jezik i hrvatsku samobitnost među

djecom i mladima u Hrvatskom Židanu. Radujemo se svim našim budućim susretima i nastavku suradnje naše dvije škole i općine.

Jasna Horvat
ravnateljica marijagoričke
Osnovne škole Ante Kovačića

Trenutak za pjesmu

Gradu heroju u čast TRI STINE

U beskraju slavonske ravnice	Prolazniče kad prođeš
Malo dalje Vukovara grada	Malo zastani
Iz zemlje iznikle tri su stine	Pušti suzu
Tri stine na ponos domovine	I stine narani
Svaka svoju bandu čuva	Da ne uvene
Istoka, sjevera i juga	No što na njiman piše
Tri stine ka tri brata	Slava herojima
Simbol su one krvavoga rata	Ne ponovilo se nikad više...

Marin Fuzul

Na kiritofu u Maloj Nardi i Celjanska Madona

Na putu prema Maloj Nardi

Otkidob je štatua Putujuće Celjanske Marije u Pinčenoj dolini, iz Narde u medjuvrimeu je jur odsprohodjena do druge štacije nje boravka, u Gornji Četar, ali mi još svenek moramo nazvistiti o dogodjaji oko nje u Nardi. 30. septembra, u nedilju otpodne, u 15 uri se je od nardarske crikve ganulo mnoštvo ljudi s milosnim kipom Putujuće Celjanske Marije do Male Narde, kade se je toga dana svečevao kiritof sv. Mihovila. Povorku su predvodili duhovniki sel u Pinčenoj dolini, Tamás Várhelyi i Richárd Inzsöl, ki su potom u prekrasnoj crikvi i maševali, a za crikvenim obredom je blagoslovljen i novi turam crikve Sedmere žalosti s patronom sv. Mihovilom. Kako smo od toga jur pisali, i ovde je pred kratkim dobio turam bakreni plašč koji ne služi samo za lipši izgled nego će se vjerojatno i hrabrije braniti suprot vrimenskih neprilik. Za ceremonijom su puni

Mini Glas Gradišća u spomen Oliveru

U organizaciji dr. Franje Pajrića i nadalje Društva Hrvati, EMC GRAH KUME, Udruge „Kume“ iz Zagreba ter s potporom Središnjega Državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvat-

FOTO: FRANJO PAJRIĆ

ske, 7. oktobra, u nedilju otpodne, održan je po prvi put Mini Glas Gradišća u Koljnofu, kojoj priredbi je ponudio turobnu aktualnost i odlazak hrvatskoga glazbenoga velikana Olivera Dragojevića. Na pozornici koljnofskoga Doma kulture poredali su se gosti iz Zagreba pod peljanjem Ivana Mihovca, u Koljnofu poznatoga koreografa i voditelja folklorne sekcije na Tamburaškom folklornom taboru, a invitirani su u jačku i mjesni školari. Dica su jačila pjesme po svojem izboru od Jelene Rozge i Severine itd., Liliku Völgyi i Gergóa Fabiankovića je pripravila učiteljica glazbe Sabina Balog, a ostale divičice 6. razreda same su si priskrbile hrabrost i volju za nastup. Gradišće je zipka dobrih glasov, mladih talentov i zvanaredne muzikalnosti, zato je uz GRAJAM, Glas Gradišća, MiCROfon i Mini Glas Gradišća naišao na dobru posjećenost.

Tiho

stoli pila i jila dočekali sve vjernike pod vedrim nebom, a domaćini su se zaistinu potrudili da njev kiritof i ovo druženje budu nepozabljivi za svakoga gosta.

Tiho

Bogatstvo...

Crikva Sedmere žalosti s patronom sv. Mihovilom u Maloj Nardi

Čuvari nasljeđa

Po naseljima gdje živi hrvatski puk bolno iščezava materinski jezik, za slamku spasa preostane folklorni svijet i vjera. U tim su mjestima većinom Hrvati gradili svoju crkvu, u kojoj se nedjeljom okupljaju na molitvu i na pjevanje crkvenih pjesama. U boljem slučaju i dušobrižnik je Hrvat ili je naučio misiti i na hrvatskom jeziku. Ali ima i takvih prilika kada se samo prigodom blagdana čuje materinska riječ. Ponosni i živahni Hrvati grada Erčina brižno čuvaju i obnavljaju svoje sakralne spomenike.

Sakralni spomenici jesu spojnica s našim predcima, nijemi su kroničari povijesti žitelja naselja. Erčinski Hrvati brižno čuvaju i obnavljaju svoje spomenike. Dandanas na najvećem brežuljku stoji hodočasna crkva Velike Gospe, koju je između 1762. i 1767. gradió grof Péter Szapáry, u kasno baroknome stilu, u čast Velike Gospe. Crkva je blagoslovljena 1767. godine, a posvetio ju je 29. lipnja prvi stolnobiogradski biskup Ignác Nagy Sellyei. Misilo se isključivo na hrvatskome i latinskome jeziku. Vjerskom obredu na materinskome jeziku pridonijeli su i budimski franjevci od 1715. do 1762. godine. Njihova su imena uklesana u ploču koja krasí unutrašnjost crkve. Crkva se u protoku vremena sve više bogatila raznim kipovima ili slikama što su crkvi darivale plemićke obitelji i mještani. Nažalost, vrijeme je ostavilo svoje tragove kako na samome zdanju crkve tako i na kiparskim i slikarskim djelima. Crkvu će sljedeće godine započeti obnoviti, a drugi sakralni spomenici su poslije društvenog poretka postupno restaurirani. Prvotno u tome je pomagao Kružok za poznavanje domovine Pétera Szapáryja, čiji su članovi većinom bili Hrvati Raci. Radovi obnove dobili su veći zamah nakon utemeljenja mjesne Hrvatske samouprave 2006. godine. Vijećnici su smatrali izričito važnim spasiti od zaborava nasljeđe predaka. Za vrijeme uobičajene božićne svečanosti pokrenuta je akcija za prikupljanje

Anđeo čuvar

Zastava i slika „Isus na Maslinskoj gori“

Spomen-ploča svećenicima

financijske potpore, većinom su novac za obnovu darovali hrvatske obitelji, simpatizeri, a preostali iznos osigurala je Hrvatska samouprava. Tako je 2010. vraćen stari sjaj kipu Bogorodice redovnica Božjega milosrđa, potom je obnovljena Ilirska ili Racka Madona 2011. godine. Na Božić 2014. započelo je prikupljanje i akcija za spas ulja na platnu Ane Bošnjak (1914. – 1988.) „Isus na Maslinskoj gori“, slikane 1939. godine. Sliku je obnovila mjesna slikarica Irén Barabás Tarnóczy 2015. godine. Posvetio ju je svećenik Péter Kallós 25. ožujka 2016., toga su dana posvetili i zastavu Racke Marije. Ana Bošnjak rodóm je iz mjesne hrvatske ratarske obitelji, mati joj je Tukuljkinja Matilda Milković, a otac Mijo Bošnjak. Među njezinim radovima u velikom su broju slike s mjesnom tematikom. Nažalost, njezinu su umjetnost počeli otkrivati i cijeniti tek nakon njezine smrti. Pošto je započela listati Tizianove, Tintorettijeve ili Veronesove biografske knjige, njezini su radovi obogaćeni mitološkim i biblijskim likovima. U slikovitom okruženju u Totliku, u kućici u Ulici Petar, redale su se njezine slike o Dunavu i obali rijeke, o gradu Erčinu, o kapelici ili o vodenici. Hrvatska je samouprava dala izraditi svete sličice, koje prigodom blagdana daruje gostima i hodočascima. Godine 2016. posvećen je kip Anđela čuvara, što je bio kip redovnica Božjega milosrđa. Nosili su ga na hodočašća i bio je središnjim likom blagdana i proslava. Restauratorske radove obavila je likovna umjetnica Gyöngyi Károlyi. Kip je također posvetio dušobrižnik Péter Kallós. Kipovi i slike krase unutrašnjost hodočasne crkve, a zastava se nosi prigodom blagdana i slavlja. Uzoran je rad erčinske Hrvatske samouprave, koja je navrijeme prepoznala da je njezina zadaća biti čuvarom nasljeđa.

Kristina Goher & Tímea Szili

Kiseg – Senj

Svečanost 20. jubileja prijateljstva i druženja

Zdavno nije boravila u Kisegu tako velika senjska delegacija partnerskoga grada iz Hrvatske, kot na kraju miseca septembra, prilikom Trgadbene povorke. Med skoro pedesetimi ljudi bili su i sadašnji zastupnici političke vlasti kot i utemeljitelji ovoga partnerstva pred dvadesetimi ljeti, tadašnji načelnik Željko Biondić i Milan Nekić, tajnik grada Senja. U trodnevnom boravku kod nas u Gradišću, Gradska samouprava Kisega je goste pozvala i na skupni objed ter druženje, a Senjani su mogli svoje slobodno vrime potrošiti i u sajamskom vrtlogu kot i u društvu Hrvatov u Štefanićevoj „konobi“.

Senjski gosti pred spomenikom ter tvrđavom Nikole Jurišića

Ljeta 1997. farnik dr. Anton Kolić i bivši predsjednik Hrvatske samouprave u Kisegu, Karol Meršić ganuli su se u Senj za poiskanjem službenoga kontakta, na što je je ovlastila povijesna ličnost Nikole Jurišića ki je rođen u tom prekrasnom gradu Senju, a u Kisegu je heroj obrane suprot Turkov. Pomoćnu ruku im je dao tadašnji duhovnik u Senju Mile Čančić, i potom je krenula nezaustavljiva povijesna priča na prijateljskom putu dvih gradov. Tako ljeta 1998. se bilježi kot pravi početak u partnerstvu, a Sporazum o suradnji gradov je potpisan 17. aprila 1999., koji je pak bio ratificiran u Senju 6. augustuša istoga ljeta. Prvi dokument je sprohadjao i drugi jur s potpisom i sadašnjega načelnika grada Kisega, László Hubera, 29. augustuša 2010. ljeta ki se je u svojem govoru pred svetačnim skupom u Jurišićevoj tvrđavi i pozivao na to, dodajući da polag toga za to je još čuda česa za napraviti u ovom prijateljstvu. „Naše varoše ne povezuje samo junak Nikola Jurišić, nego i

Zamjenik gradonačelnika Kisega Béla Báthty prikzame dare od gostov

hrvatska zajednica ka živi u našem gradu i koja vrlo aktivno i marljivo djeluje. Bez djelovanja Hrvatske samouprave vjerojatno ni ovi odnosi ne bi došli do ovoga zavidnoga nivoa. Hvala im za to!“, naglasio je kiseški poglavar ki je još dodao da se ufa da će ova suradnja i dalje rasti i jačati i da ovo spravišće dat će novi pollet partnerstvu. Goste je pozvao kljetu, početkom augustuša, na Dane opsade. Pjevački zbor Zora u pratnji Židanskih tamburašev oduševio je sve nazočne, a svečani skup je pozdravio i Tomislav Biondić, pročelnik grada Senja ki je tumačio i čestitke gradonačelnika Senja, Sanjina Rukavine, povodom jubileja dvih gradov, i pri slavlju je izrekao slijedeće riči: „Užitak je danas biti s vama u vašem prekrasnom gradu.“ Za prikdivanjem prigodnih darov i bivši načelnik Senja Željko Biondić je došao do riči ki se je u prvom

Puna dvorana Hrvatov

Senjani su pravoda zapjevali sa Židanskimi tamburaši

redu zahvalio duhovnikom ki su se zalagali za ovo približavanje stanovnika dvih gradov i izrazio želju da ovo partnerstvo dura još 400 – 500 ljet dugo, uprav toliko, koliko Gradišćanski Hrvati živu na području svoje nove domovine. „Tko je prijatelj sa svojim susjedom, prijatelj je sa cijelim svijetom“, rekao je bivši liktar Senja i kad je tribao zapjevati „Croatia, iz duše te ljubim“, takaj je stao u prvi red. U bogatom programu koje je ove dane ponudio Kiseg ne samo prijateljem iz Senja nego i mnogim pohodnikom, vjerojatno su svi pobrali lipe doživljaje do slijedećega susreta na koje-ga, ufamo se, ne prahamo jur dugo čekati.

Tiho

Lukoviščani u Međugorju

Brdo ukazanja s kipom Kraljice Mira

Lukoviška Hrvatska samouprava svake godine organizira hodočašća više puta i na više mjesta. Posjećuju se marijanska svetišta. Lukoviščani su vjerni Crkvi i Majci Božjoj i rado hodočaste.

Tako su i ove godine više puta mogli u organizaciji mjesne Hrvatske samouprave ići na brojna hodočastišta.

Od 4. do 8. listopada samouprava organizirala hodočašće u Međugorje. Potporu su za narečeno dobili i putem natječaja kod Fonda za razvoj ljudskih potencijala Ministarstva ljudskih resursa u iznosu od 250 tisuća forinta.

Putovalo se velikim autobusom. Toliko nije bilo zainteresiranih iz Lukovišća da bi se autobus napunio, stoga su pozvali sve drage ljude iz okolnih podravske naselja,

vjernike da im se pridruže ako žele na put. Hvala dragom Bogu, odaziva je bilo, pa je 4. listopada četrdeset i četvero vjernika krenulo na put u Međugorje.

U ranim prijepodnevnim satima putnici su zastali u Mostaru, gdje su pogledali stari grad i glasoviti most. Zatim krenuše dalje u Međugorje, kamo su uskoro stigli.

Pozdravili smo Međugorsku Gospu u crkvi i nakon objeda krenuli na Podgoru, zvanu Mala planina, na mjesto ukazanja gdje smo moleći krunice obilazili kipove sve do Gospina kipa i Isusova raspela. Tamo je svatko posebno predao svoj teret, jade i teškoće, svoje prošnje i tako moleći krunice, odosmo na svetu misu. Potom smo se molili na uzvišenje križa, i krenuli na spavanje.

Fotografija za uspomenu

Župna crkva sv. Jakova

Sutradan ujutro krenuli smo na Križevo moleći križni put i krunicu.

Nakon objeda pogledali smo slap na Kravici. Vrativši se u Međugorje, otišli smo u mrtvački dvor moliti se za naše pokojne.

Molili smo se kod pet postaja Isusova života i kod Isusova kipa (Korpus). Nakon svete mise bili smo na klecanju.

Posljednjeg dana našega boravka u Međugorju, nakon jutarnje svete mise oprostili smo se od Gospe.

Prije negoli smo krenuli svojim kućama, odosmo u Opuzin na berbu mandarina. Nakon veselog objeda i druženja krenuli smo svojim domovima kamo smo stigli u ranim jutarnjim satima, ispunjeni velikom snagom, u duši smireni, i to sada spremni predati u svojoj okolini.

Ruža Bunjevac
predsjednica lukoviškog HNS-a

MARTINCI

U tom se naselju 21. listopada 2018. godine organizirala prijateljska nogometna utakmica između veteranske momčadi sela Martinaca. Ti veterani bivši su nogometaši Kluba Zrinski, te samo dobrovoljni igrači, koji se često okupljaju i odigravaju utakmice međusobno ili s drugim veteranskim momčadima iz hrvatskih naselja u Mađarskoj, i veteranskim momčadima iz Hrvatske.

Mala stranica

Međunarodni likovno-literarni natječaj 2019

Međunarodni likovno-literarni natječaj Iserlohn – Essen – Lovas – Karaševu na temu „Duga“ raspisuje se za djecu Hrvata u iseljeništvu i djecu iz Hrvatske u dobi od 1. do 8. razreda osnovne škole (iz Njemačke do 10. razreda).

Natječaj i izložba likovnih i književnih radova hrvatskih učenika iz cijeloga svijeta održat će se u Njemačkoj, Hrvatskoj i Rumunjskoj pod pokroviteljstvom Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, a u suradnji internetskog portala Hrvatski Glas Berlin, Matice hrvatske za Ruhrsko područje, zadarske Osnovne škole Zadarski otoci, Osnovne škole u Lovasu, Općine Lovas, Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, Osnovne škole br. 2, Karaševu Rumunjska. Proglašenje najboljih radova bit će u Gradskoj galeriji u Iserlohnu do kraja ožujka 2019. godine. Izložba likovnih radova održat će se početkom svibnja 2019. godine u Lovasu, a krajem svibnja u rumunjskom Karaševu. Bit će nagrađena po tri likovna učenička rada u kategorijama od 1. do 4. i od 5. do 8. razreda te tri književna učenička rada u kategorijama od 1. do 4. i od 5. do 8. razreda (iz Njemačke do 10. razreda).

KATEGORIJA LIKOVNIH RADOVA: Tehnika: kombinirana tehnika, kolaž, tuš, flomaster. Format: A4.

Rok prijave: 15. veljače 2019. godine.

KATEGORIJA LITERARNIH RADOVA: Radovi trebaju biti na hrvatskom jeziku, a ako su na nekom drugom jeziku (engleski, njemački, francuski, španjolski, ruski, češki, mađarski...) moraju biti prevedeni na hrvatski jezik. U posljednjem slučaju šalju se oba primjerka na izvornom i hrvatskom jeziku. Dopusćeni su svi oblici i dužina književnih radova. Svi radovi trebaju biti pisani u word doc formatu, veličine fonta 11, u pismu Times New Roman,

a njihovi se originali pisani rukom trebaju poslati u pdf formatu. Bit će nagrađena po tri književna učenička rada u kategorijama od 1. do 4. i od 5. do 8. razreda. **Rok prijave: 15. veljače 2019. godine**

Svaki rad na poleđini treba sadržavati ove podatke: ime i prezime učenika, razred, adresu i naziv škole, e-adresa, ime i prezime mentora. (Podatci na poleđini trebaju biti ispisani čitljivo, velikim tiskanim slovima.)

Radove poslati na adresu: Ankica i Ante Karačić, Stormstr. 3, 58640 Iserlohn, Deutschland. Za dodatne informacije možete se obratiti organizatorima: Ankica i Ante Karačić, Stormstr. 3, 58640, Iserlohn, Deutschland, a.karacic@gmx.de.

Za pametne i pametnice

ZAGONETKE

Danju svakog vjerno prati,
a noću je nikad nema.

----- (JSNAE)

Leti, a krila nema,
plače, a oči nema.

----- (KOLBA)

Puna sam rupa,
ipak vodu držim.

----- (ŽVUSAP)

Nikad nije bilo,
a uvijek će biti,
Nitko ga vidio nije
i nikad neće vidjeti,
a ipak ga svi žele dočekati.

----- (ATSUR)

O povijesti vjerskog života pomurskih naselja

U povodu 25. obljetnice posvete serdahelske crkve i 200. obljetnice keresturske crkve, u okviru Pomurskih jesenskih književnih dana, 25. listopada u Hrvatskome kulturno-prosvjetnom zavodu „Stipan Blažetin“ održana je Đačka konferencija o povijesti vjerskog života pomurskih naselja.

Prva đačka konferencija na hrvatskome jeziku u Pomurju održana je prije tri godine u Keresturu u spomen obitelji Zrinskih zato da se mladež detaljnije pozabavi svojom prošalošću, potraži razne izvore vezane uz određenu temu pomurske prošlosti, da se uhoda u način izlaganja na hrvatskome jeziku. Tijekom tri godine među izlagačima bilo je osnovnoškolaca, srednjoškolaca,

Mate Bedő izabrao je serdahelsku crkvu Srca Isusova.

Kira Karakai predstavila je mlinarački vjerski život.

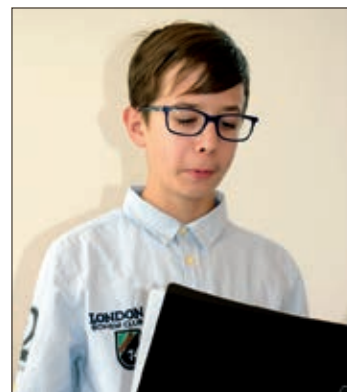
Sara Vajdai govorila je o sumartonskoj crkvi.

Greta Kramarić predstavila je petripski vjerski život.

Greta Marić govorila je o pustarskoj crkvi.

Marcel Pavlic proveo je slušatelje kroz dva stoljeća keresturske crkve.

studenta, i obrađeno je mnoštvo tema vezano uza spomen Zrinskih. Lani prigodom 320. obljetnice naziva mjesta Serdahela i Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ započela je tradiciju organiziranja slične konferencije s raznim temama istraživanja povijesti pomurskoga kraja. Organizaciji se pridružio i Hrvatski zavod „Stipan Blažetin“, a ovogodišnja je konferencija već održana u njegovoj organizaciji. Suradnici Zavoda „Stipan Blažetin“ Tímea Reicher i Blaž Bodiš uredili su prigodnu izložbu vjerske povijesti pomurskoga kraja u velikoj dvorani Fedakove kurije, gdje su izloženi stari predmeti vjerske tematike: slike svetaca, raspele, koji su nekoć krasili sobe svakog žitelja, stari molitvenici, krucifiksi, suveniri s hrvatskih hodočastišta.

Konferenciju je otvorila voditeljica Zavoda Zorica Prosenjak Matola pozdravljajući sve nazočne, među njima Ivana Gugana, predsjednika Hrvatske državne samouprave. Predsjednik je pohvalio poticaj organiziranja takvih konferencija na kojima mladi razvijaju svoja saznanja o prošlosti Hrvata u Mađarskoj i druga umijeća. Blaž Bodiš, kao moderator konferencije, najavljuvao je mlade predavače: vjerski je život sela Sumartona predstavila Šara Vajdai, Petribu Greta Kramarić, Serdahel Mate Bedő, Mlinarce Kira Karakai, Pustaru Greta Marić, a Kerestur Marcel Pavlic. Učenici su u svoja izlaganja utkali i neke hrvatske molitve, crkvene pjesme i neke stare događaje iz vjerskog života svojega naselja. Prema mišljenju nastavnice Zorice Prosenjak Matola učenici

Tamburaši iz pomurskih naselja

su bili vrlo aktivni, istraživali su, tražili knjige, išli k starim roditeljima i ispitivali ih, nakon čega s pomoću svojih nastavnika sastavili građu. Slušaatelji su saznali mnoge vrijedne podatke o vjerskom životu pomurskih Hrvata, npr. da je Sumarton nekada bio crkveno središte Serdahela, Pustare, Mlinaraca, Petribe, Bečehela i Pole, da se 1865. godine prilikom hodočašća u Mariju Bistricu dogodila nesreća jer kada su kod Donje Dubrave prelazili rijeku Dravu, zbog olujnog nevremena neki su se mlinarački i pustarski hodočasnici utopili, te još druge zanimljivosti. Konferenciju su obogatili pomurski tamburaši sviranjem hrvatskih nabožnih pjesama.

beta

Salanta

U Salanti se 1. studenoga 2018., kao i svake godine, prisjećalo na poginule Salančane i Nijemečane u Prvom i Drugom svjetskom ratu. Za uspomenu na žrtve postavljena je spomen-ploča na kojoj su s lijeve strane napisana imena žrtava Prvoga svjetskog rata, a s desne strane imena žrtava Drugoga svjetskog rata. Svake godina na Dušni dan Seoska, Hrvatska i Romska samouprava prije svete mise u nijemetskoj crkvi stave vijenac i svijeću pred spomenik, čime izriču poštovanje prema preminulima. Nakon mise zajedno se stavlja svijeća i na križ u nijemetskome groblju te se prisjeća na preminuloga salantskog i nijemetskog župnika, velečasnog Stjepana Zagorca. U popodnevnim satima se stavlja svijeća i pred novi križ u salantskome groblju, koji križ Seoska i Hrvatska samouprava zajedno obnoviše prije četiri godine.

BAJA

U organizaciji Udruge Plesni krug „Šugavica“, 27. listopada na Dolnjaku u Baji održana je redovita plesačnica petkom. I ovom se prigodom u sportskoj dvorani Osnovne škole „Šugavica“ okupilo umalo sto ljubitelja narodnoga plesa, a gost je večeri bio novoutemeljeni TS „Jug“ sastavljen od santovačkih i mohačkih tamburaša. Sljedeća će se plesačnica održati 9. studenoga kada će, s početkom u 18 sati, svirati dušnočki orkestar „Zabavna industrija“.

KATOLJ

Hrvatska samouprava toga sela 24. studenoga priređuje svoju uobičajenu godišnju priredbu prigodom Svete Kate. Ta je svetica zaštitnica tamošnje crkve i sela. Ove će godine folklorni program biti održan s početkom u 19 sati. U 15 je svečana sveta misa na hrvatskom jeziku, u mjesnoj crkvi, koju predvodi velečasni Gabrijel Barić, a pjeva zbor iz Batine (Hrvatska). U folklornome programu nastupa Ansambl Gara, slijedi bal uz Orkestar Zabavna Industrija.

BOJEVO

Bojevska Zajednica za djecu i za selo 24. studenoga 2018. godine u domu kulture od 14 sati priređuje dobrotvorni kulturni program na kojem se sakuplja svota za obnovu mjesne crkve svete Ane. Osim toga humanitarnog cilja, namjena je programa okupljanje bivših Bojevaca.

Podravci na Sarmijadi u Donjem Miholjcu

Udruha kuhara u kotliću Kupusari iz Donjeg Miholjca organizirala je 13. listopada 2018. godine IV. Državno prvenstvo u kuhanju sarme u kotliću. Natjecanje u kuhanju sarme održano je na prostoru Gradske tržnice u Donjem Miholjcu. Na natjecanje se okupilo 27 kuharskih družina, uglavnom iz Osječko-baranjske i Požeško-slavonske županije, te jedna kuhačka družina iz mađarskog dijela Podravine, iz Martinaca. Podravci već imaju višegodišnju suradnju s gradom Donjem Miholjcem, svake se godine organizira i nogometni turnir dviju momčadi. Organizatori su svakom natjecatelju osigurali kupus, 1 kg svinjetine, 0,20 kg junetine, kruh, vodu, porcije, stol, klupu i drvo. Nakon tri sata kuhanja i zanosnih mirisa koji su se širili oko natjecateljskih mjesta, svaka je družina dala dvije sarme na ocjenjivanje, nagrađeno je pet najboljih sarma.

STARIN

Pečuško Hrvatsko kazalište 26. listopada 2018. gostovalo je s pučkom igrom „Marica“ Zoltana Gataija u Starinu. Ta je predstava imala premijeru 4. studenoga 2016. Zahvaljujući velikom uspjehu, zainteresirani su imali priliku pogledati komad u pečuškome Narodnom kazalištu, u Sukitu, Lukovišću, Katolju, Salanti, Sumartonu, Udvaru, Sentivanu, u Hrvatskom školskom centru Miroslava Krležu, Olasu, Budimpešti, Santovu, Potonji, Mohaču, Čikeriji, Aljmašu, Petrovom Selu, Vinkovcima i Kašadu.

PEČUH

Pečuški Plesni ansambl Baranja i sarajevski RKUD „Proleter“ 13. listopada 2018. u kazališnoj dvorani pečuškoga Hrvatskog kazališta priredili su zajednički folklorni susret. Gosti su publici predstavili značajne plesove svojega kraja, a baranjaši su prikazali koreografiju katoljskih plesova, Podravsku koreografiju i poznatu bunjevačku koreografiju Antuna Kričkovića. Ansambl Baranja ove je godine gostovao u Sarajevu kod RKUD-a „Proleter“, a sada su ih pozvali, u nadi daljnje suradnje folklornih skupina.

IZVAR

Kulturno-umjetničko društvo naselja Ždale u Prekodravlju ove godine 21. listopada slavilo je 10. obljetnicu svoga postojanja. Narečeno Društvo uspješno surađuje s naseljem Izvarom. Na proslavu obljetnice pozvali su i izvarsku Hrvatsku samoupravu, i skupa su se veselili i ponosili ždalskim KUD-om.

HRVATSKA DRŽAVNA SAMOUPRAVA
I SAVEZ
HRVATA U MAĐARSKOJ

Vas pozivaju
da svojom nazočnošću
uveličate

**DAN
HRVATA**

koji će biti održan
17. studenog 2018. godine
u Pečuhu

Pokrovitelji Dana Hrvata:
Kolinda Grabar Kitarović
predsjednica Republike Hrvatske
Dr. János Áder
predsjednik Mađarske

Mjesto održavanja priredbe:
CENTAR „KODÁLY“
(Pečuh, Breuer Marcell sétány 4.)

Molimo vas da svoj doznaki podrške
uplatite na račun
9. studenog 2018. godine
na telef. +36 1 303-6993 ili
na e-mail: hrvatskacroatia@pe.hu

NEMZ-KUL-18-0463

15.00
Sveta misa u Pečuškoj katedrali
(Pečuh, Sv. Mihály tér 14.)
Svetu misu predvodi
mons. dr. Franjo Komarica
banjolučki nadbiskup.

16.45
Promocija e-arhiva Croatice
Centar Kodály
(Pečuh, Breuer Marcell sétány 4.)

17.00
**Svečano otvorenje, pozdravni govori,
dodjela odličja**

**Kulturni program
„Od Poklada do Božića“**
hrvatski običaji u Baranji
Zajednički program
hrvatskih kulturnih društava,
zborova i tamburaških
sastava baranjske županije

19.00
Prijem

Pozivnica

Program priredbe

KERESTUR

Prošle školske godine u Keresturu je potpisan Sporazum o trajnoj suradnji između Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, keresturske Hrvatske samouprave i tamošnje osnovne škole Nikole Zrinskoga o obrazovnoj suradnji koja podrazumijeva čvrstu suradnju među ustanovama. U okviru te suradnje godišnje dva puta u Keresturu borave četiri studentice nastavničkoga smjera diplomskoga studija kroatologije Hrvatskih studija. One su na nastavničkoj praksi u okviru svojega izbornog predmeta Nastava hrvatskoga jezika u dijaspori, kojemu je nositeljica Sanja Vulić Vranković. Također u okviru te suradnje učenici keresturske škole bili su gosti tjedan dana u retkovečkoj osnovnoj školi, te dvije nastavnice sudjelovale su na usavršavanju.

SAMBOTEL

Kako nas je obavistio predsjednik Društva sambotel-skih Hrvatov Franci Jurašić, 15. novembra, u četvrtak, ponovo će biti svinjokolje na sambotel-skom školskom dvoru. Istina da svinja iz Petrovoga Sela gotova će zajti na sambotel-ski stol na obradu, ali važno je prikazati dicit, kako je nekada iz svinje nastalo s čuda djela svaki-dašnje jilo. Toga dana svi će moći kušati na friško napravljene falate.

KISEG; OREHOVICA

Po informaciji predsjednika Hrvatske samouprave grada Kisega, Šandora Petkovića, kiseški Hrvatski zbor Zora pozvan je na javno snimanje, i kod nas jako popularne emisije HRT-a „Lijepom našom“ 15. novembra, četvrtak uvečer, u Orehovici. Kako je to već poznato, kiseški Hrvati jur ljeta dugo su u prijateljstvu s folklorai Orehovice i zato im pripada i čast da moru nastupati s brojnim odličnim izvodjači u Hrvatskoj, npr. s Klapom Kampanelom, s Tamburaši za dušu, Goranom Karanom, Žigom itd.

LOTAR

Hrvatska samouprava 18. studenoga 2018. godine organizira uobičajeni Hrvatski dan u naselju. Priredba počinje u 16 sati s pozdravnim riječima predsjednice tamošnje Hrvatske samouprave Kate Bošnjak. U kulturnome programu sudjeluju salantsko Kulturno-umjetničko društvo Marica i Plesna skupina birjanske Hrvatske samouprave. Nakon kulturnoga programa slijedi zajednička večera te plesačnica za zainteresirane.

DUŠNOK

U suorganizaciji domaćeg orkestra „Zabavna industrija“ i Udruge Balkan Cultural Events Hungary, 1. prosinca priređuje se 5. dušnočki tamburaški festival koji će se održati u mjesnom domu kulture, s početkom u 19 sati. Nastupit će orkestri „Babra“ (Budimpešta), „Pántlika“ (Bata), „Ledina“ (Tukulja) i „Vujičić“ (Pomaz). U nastavku večeri okupljene će na plesačnici zabavljati domaća „Zabavna industrija“. Ulaz je na priredbu slobodan.

SAMBOTEL

Hrvatska samouprava Željezne županije i Kuglački klub Croatica u Sambotelu i ljetos skupa priređuje Hrvatski kuglački kup za najavljenije ekipe iz hrvatskih naselja. Na športskom sastanku najt će se muške, ženske i omladinske grupe u naticanju, koje će se održati 18. novembra, u nedilju, u sambotel-skoj kuglani VAOSZ.

BUDIMPEŠTA

Hrvatska samouprava XIII. okruga priređuje svoju uobičajenu Hrvatsku večer, 15. studenoga 2018., s početkom 19 sati, u Općeprosvjetoj domu Attile Józsefa. Nastupaju andzabeška plesna skupina Igraj kolo i Oršolja Kuzma.

KANIŽA

U tome pomurskom gradu, u organizaciji tamošnjega Kulturnog centra, 26. listopada u Dvorani „Medgyaszay Ház“ ustrojena je premijera dokumentarne drame o tragičnoj pogibiji sigetskog junaka Nikole Zrinskog i njegovih hrabrih vojnika. Film je usredotočen na posljednje poglavlje junačke borbe, i ističe povijesno značenje Sigetske bitke Povijesnu je igru još za obljetnicu (prije dvije godine) napisao pukovnik Lajos Négyesi, vojni povjesničar. Povijesna igra prikazana je u Sigetu s velikim uspjehom mađarske i hrvatske tradicije, koje se mogu vidjeti u filmu. Okosnicu rada osiguravaju intervjui s poznatim povjesničarima. Režiser je filma Sándor Gerebics. Na premijeri su nastupili i članovi povijesne postrojbe Udruge Zrinskih kadeta.